

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim

Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks 73 19 91 01

Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Beate Sundgård
Miljøvern-avdeling

Innvalgstelefon
73 19 92 61

Vår dato
10.07.2014
Deres dato
16.06.2014

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2014/2867-433.2
Deres ref.

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Sluppen
7485 TRONDHEIM

Oversending av klage på avslag til å plante sitkagran i Rissa kommune

ALLSKOG har på vegne av John Egil Vemundstad klaget på avslag om å plante ut 6600 siktagranplanter i Rissa kommune. Vi har vurdert klagen og tar den ikke til følge. Vi oversender saken til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Klagen, er som saken, behandlet etter føringer i forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål som er fastsatt med hjemmel i naturmangfoldloven og med bakgrunn i naturmangfoldloven generelt. Saken er vurdert både ut i fra naturfaglige og skogfaglige vurderinger.

Klagetema

1. Allskog mener fylkesmannen bruker feil hjemmelsgrunnlag for avslaget og skriver følgende:

ALLSKOG er svært kritisk til flere påstander og henvisninger som er brukt for å underbygge vedtaket i denne søknaden, og som ikke har relevans til saksbehandlingen for søknader om utenlandske treslag. Som skogeierne interesseorganisasjon forventer ALLSKOG at Fylkesmannen benytter riktig grunnlag, *Forskrift om utsetting av utenlandske treslag*, for vedtak i søknader, ikke *Handlingsplan mot fremmede arter* eller *Norsk Svarteliste (2012)*.

Forskriften om utsetting av utenlandske treslag er ment brukt til å kontrollere bruken av disse treslagene, ikke forby dem på bakgrunn av ugyldige henvisninger.

2. Allskog mener sitkagran er det beste klimatreet på kysten og skriver følgende:

«Skogforskere har god kunnskap om binding av CO₂ i Norges skoger, og rapporter i Kystskogbruket viser at sitkagran binder svært mye mer CO₂ enn vanlig norsk gran. Sitkaran er derfor vurdert som det klart beste treslaget brukt som klimatre langs kysten i Norge.»

3. Allskog mener at de bør være uproblematisk å plante sitkagran i området fordi det ikke er kystlynghei i eller i nærheten av området og fordi det ikke er «lovregulerte negative konsekvenser» av tiltaket og skriver følgende:

Forskriften om utsetting av utenlandske treslag skal hindre at planting av utenlandske treslag påvirker mangfoldet i naturen negativt. Det mener ALLSKOG er fulgt i denne søknaden.

Svarteliste (2012). I dette omsøkte området eller nærliggende områder er det ikke kystlynghei og planting bør være uproblematisk.

ALLSKOG skriver videre:

«Det ses også bort fra at spredning til de nærliggende områdene ikke har lovregulerte negative konsekvenser, fordi det ikke er verneverdige miljølokaliteter treslaget kan spre seg i»

4. ALLSKOG mener fylkesmannen ser bort fra skogeiers internkontroll og skogbrukets eget miljøansvar.

Fylkesmannens vurderinger av klagen

1. Hjemmelsgrunnlag

Det står i vårt vedtak:

«Avslaget er gitt med hjemmel i forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål som er fastsatt med hjemmel i naturmangfoldloven og med bakgrunn i naturmangfoldloven generelt. Saken er vurdert både ut i fra naturfaglige og skogfaglige vurderinger.»

De vedtak vi fatter ses også i sammenheng med ulike nasjonale og regionale mål, strategier og planer.

2. Planting av sitkagran som klimatiltak

Allskog viser til at skogforskere har god kunnskap om binding av CO₂ i Norges skoger og at kystskogbruket sine rapporter viser at sitkagran binder svært mye mere CO₂ enn vanlig norsk gran.

Kystskogbruket skriver følgende i kystskogmeldinga om skogenes CO₂-bindingspotensial:

«Regjeringa oppfordres til snarest å nedsette et forskningsbasert utvalg som faglig, økonomisk og næringsmessig utreder skogenes og skogsamfunnenes CO₂-bindingspotensialer, samt en strategi for å utnytte dette potensialet mot klimautfordringene.»

Så langt vi kan registrere er det blant forskere relativt stor uenighet og usikkerhet rundt hvilke klimaeffekter skogplanting og planting av sitkagran har under ulike forhold. Vi kan blant annet nevne at forskere fra Bjerknessenteret for klimaforskning, fra Universitetet for miljø- og biovitenskap og fra Norsk institutt for naturforskning ikke er sikre på at skogplanting har en netto klimagevinst.

Vi skriver i vårt vedtak følgende: *«Målene om økt skogproduksjon og økt karbonopptak kan nås ved å plante norske treslag. Det vil alltid være en viss risiko for at utenlandske treslag kan spre seg og påvirke naturen negativt. Dette tilsier en forsiktig bruk av slike trær og at det skal være klare fordeler sammenlignet med våre naturlige treslag for å forsvare et slikt valg. Etter vår mening tilsier dette at sitkagran bør brukes forsiktig og fortrinnsvis eventuelt bare der den vil vokse klart bedre og ha klart større overlevelsessevne enn norsk gran, noe vi mener ikke er tilfellet i dette tilfellet.»*

Avslag om utsetting av sitkagran er ikke først og fremst begrunnet med at sitkagran ikke tar opp tilstrekkelig CO₂ eller at sitkagran ikke er et godt egnet klimatre langs kysten, men med at spredning av sitkagran kan ha uheldige følger for naturmangfoldet, med at målene om økt skogproduksjon og økt karbonopptak kan nås også ved å plante norske treslag samt at vanlig norsk gran eller furu sannsynligvis har god vokseevne i dette området.

3. Grunnlaget for avslag

I veileder til forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål heter det: *«Når en art i Norsk svarteliste 2012 er oppført med svært høy risiko (SE), vil det normalt ikke være hjemmel til å tillate utsetting. Det samme vil kunne gjelde for arter med høy økologisk risiko (HI). Generelt kan forvaltningsmyndigheten bare gi tillatelse til utsetting dersom det i det aktuelle tilfellet foreligger minimal risiko for spredning. Kunnskap om naturmangfold i det aktuelle utsettingsområdet og i tilgrensende arealer, vil være en viktig del av vurderingsgrunnlaget. Det bør legges opp til en restriktiv praksis med utsettinger i områder som medfører stor fare for spredning, som for eksempel på koller, åsrygger og nær vann (frøspredning kan skje over islagte vann). Omfang av utsettingen, plassering og utforming av lokaliteten for å minimere faren for spredning er også sentrale momenter ved vurdering av en søknad.»*

Videre heter det: *«Om et tiltak har "uheldige følger" for naturmangfoldet avhenger blant annet av treslagets økologiske egenskaper og dets påvirkning på stedegent naturmangfold i det aktuelle området. Et tiltak kan gi uheldige følger for naturmangfoldet ved at utsettingen kan ha en negativ effekt på andre arter. Dette kan blant annet skje ved fortrenging av arter som forekommer naturlig på stedet, endring i miljøforholdene, genetisk innblanding, spredning ut i naturmiljøet eller overføring av skadelige følgeorganismer. Dette vil kunne medføre nedgang i lokale bestander og/eller endringer i artssammensetning.»*

Med "uheldige følger" menes tilfeller hvor verdifull natur i eller utenfor utsettingsområdet antas å bli negativt påvirket av utsettingen. Det er i veileder til forskriften listet opp oversikt over hvilke påvirkninger som regnes som uheldige følger og svært uheldige følger. Denne listen er ikke uttømmende.

Det er etter vår mening ikke bare prioritert arter, utvalgte naturtyper, kartlagte særlig verdifulle naturtyper etter DN-Håndbok 13, trua arter eller naturtyper eller verneområder som er verdifull sørtrøndersk natur. Vi mener derfor det i forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål er hjemmel for å hindre planting av sitkagran, også i områder som ikke omfatter den aller mest trua og sårbare naturen vår. Dessuten kan en langdistansespredning av frø fra

denne sitkagranplantasjen påvirke også særlig verdifulle naturtyper i Rissa. Dette er beskrevet i vårt vedtak.

4. Internkontroll og vilkår for å hindres spredning og negativ påvirkning på naturen

En gjennomgang av litteratur på området viser at sitkagranfrø har en spredningsdistanse på over 1700 meter ved 10 m/s og over 3400 meter ved 20m/s. Søker skriver selv at dette er et svært vindutsatt område. Vi mener det er en forholdsvis høy risiko for spredning i dette området. Selv om det er mulig å sette vilkår for å håndtere spredning rundt plantefeltet er det vanskeligere å kontrollere langdistansespredningen selv om det settes vilkår til tillatelsen.

Fylkesmannens konklusjon

Som vi har skrevet i vårt vedtak så er det ikke verneområder, registrerte prioriterte arter eller utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven i nærheten av feltet som det søkes å plante i. Det er imidlertid 3 skogsområder med rik bakkevegetasjon og leveområder for orrfugl og storfugl som ligger mindre enn ca. 0,5 km unna. Et område med rik blandingsskog ligger 3 km unna. Dekningsgraden for kartlegging av særlig verdifulle naturtyper er som nevnt også svært dårlig i området.

Vi mener ikke ALLSKOG sine argumenter om at sitkagran er det beste klimatreet på kysten er tungtveiende nok i denne saken til å tillate en utsetting av en art som har svært høy risiko i norsk svarteliste og som det er dokumentert omfattende spredning av flere steder i fylket.

Vi mener det er innenfor forskriften å hindre spredning av fremmede arter i denne delen av Rissa selv om det ikke er kystlynghei eller annen svært trua eller verna natur i området. En langdistansespredning fra dette feltet kan få uheldige følger for naturmangfoldet ved at det kan påvirke både vanlig sørtrøndersk natur og landskap negativt og at det kan påvirke særlig viktige naturtyper som er registrert i områder rundt.

Vi mener det er vår oppgave å vurdere hensynet til ulike mål og veie de ulike hensyn mot hverandre. Selv om det er slik at sitkagran binder langt mere CO₂ enn vanlig gran og furu så mener vi i denne saken at hensynet til sørtrøndersk natur veier tyngst. Klagen tas ikke til følge og oversendes til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Med hilsen

Stein-Arne Andreassen (e.f.)
miljøverndirektør

Beate Sundgård
rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg: Alle dokumenter i saken

Kopi:

Rissa kommune

Allskog SA

John Egil Vemundstad

Rådhusvegen 13

7100

7047

7105

RISSA

TRONDHEIM

STADSBYGD